Region Stockholm

HSN 2021-08-24

Vänsterpartiet

Ärende nr 21

HSN 2021-0963

Yttrande Regionrevisorernas årsrapport 2020 för hälso- och sjukvårdsnämnden

Regionrevisorerna konstaterar på flera punkter att deras kritiska bedömning är oförändrad jämfört med tidigare år. Vänsterpartiet kan bara instämma.

Samma kritik återkommer år efter år, men väldigt lite förändras. Vi är medvetna om att Covid-19 pandemin självklart har påverkat HSN och hela situationen negativt, men flera av de kritiska punkterna framförde revisorerna också åren före pandemin. Det tyder på grundläggande problem både i organisationen och hos den politiska ledningen.

Förvaltningens yttrande har, liksom tidigare år, många formuleringar om att man delar revisionens bedömningar. Sedan påpekas att man arbetar för att rätta till problemen men ofta med väldigt övergripande skrivningar. Därför anser Vänsterpartiet att förvaltningens yttrande över regionrevisorernas rapport är otillfredsställande.

Vi folkvalda får inte tillräcklig information kring vilka av åtgärderna som kommer att prioriteras högst och hur förvaltningen kommer att gå vidare med arbetet kring att förbättra exempelvis den interna styrningen och kontrollen. Det gör det omöjligt för oss som ytterst ansvariga att veta hur den verksamhet vi är ansvariga för arbetar för att förbättra de delar som får kritik av revisorerna.

Vårt SU är långt, men det hade kunnat bli mycket längre. Vi har valt att bara kommentera några av delarna av revisorernas årsrapport 2020.

I årsrapporten bedömer regionrevisorerna sammantaget att *”det ekonomiska resultatet bedöms ha uppnåtts medan det verksamhetsmässiga resultatet, utifrån de förutsättningar som pandemin inneburit, i huvudsak har uppnåtts.”* Två viktiga delmål; ”Vård i rätt tid” och ”Vård på rätt plats” uppnås inte. Förvaltningen menar att det beror på pandemin, men revisonen pekar också *på ”svagheter i modellen som används inom regionen för att mäta det verksamhetsmässiga resultatet.”*

Revisorerna lägger ner mycket arbete i analysen av krisberedskapen i regionen. De skriver *”Revisionen bedömer att nämnden och regionen som helhet, liksom övriga regioner, inte har haft en tillräcklig beredskap för en så omfattande och i tid utdragen kris.”*

Region Stockholm, och Sverige i sin helhet, har mycket att lära av denna pandemi. Besluten att avskaffa beredskapslager för att istället bara lita på den marknadsliberala ”just in time-modellen” har under pandemin visat sig vara en katastrof, som också kostat människoliv då inte skyddsutrustning fanns att tillgå i tillräcklig utsträckning. Att stora delar av regionens hälso- och sjukvård är i händerna på privata vårdbolag har bidragit till allvarliga problem

under pandemin. T.ex. har den så kallade vårdvalsmodellen med många privata utförare försvårat möjligheterna att kalla in välutbildad och kunnig vårdpersonal för att understödja arbetet på sjukhusens vårdavdelningar under pandemin. En hälso- och sjukvårdsapparat i egen regi hade kunnat omorganisera och omlokalisera sina resurser betydligt effektivare.

Det är viktigt att alla erfarenheter från pandemin tas till vara och regionen lär sig för framtiden. Med tanke på klimatförändringarna och de stora risker de medför så är det bråttom att få en betydligt starkare krisorganisation på plats.

Revisorernas rekommendationer måste nu leda till snara åtgärder som bidrar till att utveckla en stark och trovärdig lokal krisberedskapsplan och epidemiberedskapsplan.

Självklart måste också beslutsordningar och delegationsordningar klarläggas för alla ansvariga så att de är i enlighet med lagstiftning samt fungerar effektivt och demokratiskt under en krissituation. Revisorernas genomgång av detta område leder till en allvarlig slutsats, *”det kan ha fattats beslut som inte haft stöd i Socialstyrelsen föreskrifter eller delegations- och beslutsordning.”* Vi instämmer därför helt med revisorerna när de skriver att: *”Även under en kris behöver transparens och insyn i kris- och katastrofmedicinskt arbete kunna säkerställas för att medborgare och andra intressenter ska ha en möjlighet att ta del av beslut och eventuellt laglighetspröva dem.”*

Revisionsrapporten understryker att det är nödvändigt att vidta åtgärder för att stärka HNS:s styrning och kontroll på inköpsområdet. Det måste finnas tillräckliga resurser och kompetens för att genomföra inköp och för en aktiv avtalsuppföljning. Revisionen skriver angående sina tidigare års rekommendationer, *”Ingen av de aktuella rekommendationerna har åtgärdats. De tre äldsta lämnades in 2014 och 2015. Sedan dess har ytterligare sju rekommendationer tillkommit.”*

Vi noterar alltså att revisorsrekommendationer som lämnades in för sju år sedan ännu inte har åtgärdats. Detta säger väldigt mycket om den ineffektivitet, och/eller arrogans, som präglar det blågröna styret. Vänsterpartiet vill understryka att den fria etableringsrätten och de många vårdvalen i högsta grad bidrar till denna problematik.

Revisorernas avsnitt om rutiner för e-tjänsten Vårdfaktura är en skrämmande läsning. Några exempel: *”Granskningen visar att regelbunden kontroll av användares behörighet saknas.” ”Granskningen visar även att dokumenterade kontroller saknas för att stämma av riktigheten i rapporterad information vid bokslutsrapportering samt förändringar i s.k. masterdata.” ”Det finns inte heller inbyggda och återkommande kontroller i Vårdfaktura för att följa upp riktigheten, framförallt kopplat till inrapporterade volymer, innan utbetalning till vårdgivare sker*”.

Förvaltningen svarar att man ”tar sig revisorernas synpunkter och kommer se över vad som kan förbättras för att stärka kontrollen.” Det är bara att hålla tummarna för att så sker redan detta år 2021.

Revisorerna skriver också om det växande problemet med ST-platser. De noterar *”planering och dimensionering av ST-tjänster behöver stärkas på flera punkter för att behovet av specialistutbildade läkare ska kunna tillgodoses både på kort och lång sikt.”* Vänsterpartiet har länge framfört denna kritik, som i hög grad är kopplad till det marknadsliberala vårdvalssystemet. Många av de privata vårdklinikerna erbjuder inte ST-platser och regionens ersättningssystem fungerar bevisligen inte för att skapa tillräckligt antal platser. Också revisorerna ser detta när de konstaterar, *”Revisionen menar att utökad regional samverkan kring ST-tjänster behövs för att framöver kunna erbjuda kompletta ST-utbildningar då delar av vården förts ut från sjukhusen och vårdval inneburit att alltfler specialistmottagningar tillkommit”.* Vänsterpartiet anser att alla region avtal med privatkliniker ska innehålla krav på

att tillhandahålla ST-platser. På sikt är den hållbara lösningen att hela hälso- och sjukvården frikopplas från privata vinstintressen, som aldrig sätter det gemensamma samhällsintresset högst.

Ett annat exempel på detta är ASiH där Vårdvalssystemet bidragit till risker för vissa patientgrupper. Revisionen skriver *”Samtidigt finns indikationer på att patienter som behöver vård under lång tid eller är resurskrävande har minskat i antal under senare år. Revisionen ser därmed en risk för att tillgängligheten för dessa patientgrupper har försämrats.”* Resurskrävande patienter ger inga snabba vinster, de är därför inte så attraktiva för vinstdrivna vårdbolag. Självklart måste, så länge vårdvalet finns kvar, uppdrag, ersättnings- och uppföljningssystem ses över så att utsatta patientgrupper får den vård de behöver. På sikt heter dock lösningen ASiH i egen regi.

Många fler problem som tas upp i revisionsrapporten skulle kunna omnämnas här. Problem som, enligt oss, är kopplade till regionens marknadsliberala vårdmodell. Men vi stannar här.

Det blågröna styret har genom många år valt att inte följa flera av de rekommendationer som revisorerna har framfört. Det är alarmerande och förhoppningsvis drar väljarna i regionen sina egna slutsatser, så att vi efter valet 2022 får ett nytt och progressivt styre i Region Stockholm som kan ta tag i de många problemen.